

zování, neměl býti pro soukromého žalobce doručen k rukám advokáta Dr. I. E. Doručení k rukám tohoto advokáta nebylo tedy platné a poněvadž jinak podle obsahu trestních spisů výrok vyšetřujícího soudce ze dne 24. ledna 1930 nebyl vůbec nově ustanovenému právnímu zástupci soukromého žalobce Dru G. doručen a tento se dověděl u soudu o shora uvedeném výroku teprve dne 17. února 1930, obžalovací spis však byl podán dne 21. února 1930, je mylný názor odvolacího soudu, že tento obžalovací spis byl podán opožděně a že měl býti odmítnut a trestní řízení zastaveno. Tento odvolacím soudem uvedený důvod zproštění tedy neobstojí a nutno přezkoumati tento trestní případ ve věci samé. Takovému přezkoumání nepřekáží, že odvolací soud nepřezkoumal výrok soudu první stolice, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy, s právního hlediska, neboť odvolací soud přezkoumal skutková zjištění soudu první stolice, která byla odvoláním napadena, a výslovně uvedl, že je přejímá, takže nejvyšší soud může na tomto skutkovém podkladě sám řešiti právní otázku, zda se obžalovanému důkaz pravdy podařil, jak to uznal soud první stolice.

#### Čís. 5486.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 2 zákona na ochranu republiky stačí již pouhé, byť i přechodné přistoupení k trvající již organizaci, jež usiluje o násilné odtržení části území ČSR, a o jeho přivtělení k cizímu státu, stalo-li se u vědomí o těchto závadných cílech a v úmyslu ukládati o republiku; nevyžaduje se trvalé nebo formální členství v takové organizaci.

S hlediska § 2, odst. 2 zák. na ochr. rep. nemůže zůstatí beztrestným spolčení více osob k úkladům o republiku, které chce tohoto cíle dosáhnouti za pomoci cizích vojenských nebo vládních orgánů, resp. jen za jejich vědomí, třebas i válkou.

K náležitostí skutkové podstaty zločinu podle § 87 tr. zák.

Jde o zločin podle § 87 tr. zák., a to spáchaný v tuzemsku, nabádal-li pachatel na cizím státním území dav rozvášněných demonstrantů k násilnému vniknutí na území ČSR. a házel-li též sám (i s jinými demonstranty) kamením na naše pohraniční orgány, k nimž kameny i dopadaly.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Zm II 554/35.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 13. listopadu 1935, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem přípravy k úkladům o republiku podle § 2 zákona na ochranu republiky a zločinem podle § 87 tr. z.

#### Z d ů v o d ů:

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř. vytýká stěžovatel, že závěr nalézacího soudu o tom, že v jednání obžalovaného je dána skutková podstata zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep., je právně pochybený, ježto

nešlo o nějaké spolčení k úkladům o republiku, nýbrž o pouhý politický projev vůle polského občana po revisi mírových smluv, k němuž došlo na polském území, a že obžalovaný neměl v úmyslu spolčiti se k úkladům o republiku.

Než tato výtky je neopodstatněna. § 2 zák. na ochr. rep. trestá přípravu k pokusu dosíci násilím stavů v § 1 cit. zák. vypočtených. Musí tedy jíti o takové přípravné jednání pachatelovo, při němž se jeho zločinný úmysl projevil způsobem, který již přiblížil možnost výsledku (v souzeném případě možnost pokusu násilím odtrhnouti od území republiky jeho část, a to Těšínsko) a ohroziti tím bezpečnost státu. Musí tu tedy býti spolčení více osob, k němuž došlo v úmyslu, aby úklady byly skutečně podniknuty, totiž, aby podle vůle spolčovatelů mělo býti skutečně použito násilí k cíli v § 1 zák. na ochr. rep. vytkčenému. Spolčení je pak sdružení dvou nebo více osob ke sledování téhož cíle, jakož i přidružení osob dalších. Takovou formou spolčení je zejména utvoření (založení) organisace (svazu) a je trestné podle § 2 zák. na ochr. rep., došlo-li k němu k úkladům o republiku, t. j. v úmyslu, aby byl podniknut úklad o republiku. Další činnosti k této skutkové podstatě není třeba. Čin je dokonán, jakmile spolčující se osoby se shodnou v zásadě o účelu sdružení, nebo jakmile se k nim ve stejném úmyslu připojí jiná osoba. K určitosti podniku není pak třeba, aby stanoveny byly jednotlivosti; stačí, je-li jisto, proti kterému právnímu statku § 1 zák. na ochr. rep. má býti útok podniknut.

V tom ohledu zjistil nalézací soud, že ad hoc sestavený komitét, v němž byly zastoupeny všechny protistátní organisace z polské části Těšínska, zejména bývalí dobrovolníci a vojáci polské armády z roku 1916 až 1921, bývalí členové polských organisací vojenských, bývalí účastníci polského národního povstání, členové polské milice těšínské a slezské, bývalí plebiscitní pracovníci z Těšínska, komitét to založený z podnětu »Związku Niepodległościowców Śląska« uspořádal dne 28. července 1935 v Polském Těšíně krajně štvavou manifestaci, namířenou proti ústavní celistvosti Č. S. R., usilující o odtržení, to jest násilné oddělení Těšínska od našeho státu a o jeho přivtělení k Polsku, a nalézací soud má zřejmě za to, že se této demonstrace zúčastnily i organisace, uvedené na str. 4 posl. odst. popisu rozsudku, a to zejména i harceři (skauti) a Legion Młodých, jimž byla vyhrazena místa při táborech lidu. Dále zjistil nalézací soud, že cílem, byť i tajným (t. j. cílem lišícím se od cílů uvedených ve stanovách) těchto svazů a organisací, které se zúčastnily této manifestace, je násilné odtržení Těšínska od území Č. S. R. a jeho připojení k Polské republice. Z tohoto zjištění nalézacího soudu plyne, že uvedené organisace (svazy), které byly zastoupeny v komitétu pro uspořádání manifestace dne 28. července 1935 v Polském Těšíně a které se jí také zúčastnily, nutno považovati za spolčení osob, které se stalo za účelem a v úmyslu, aby násilím byla část území od Č. S. R. odtržena, tedy za účelem úkladů o republiku. Tím je dána i určitost úkladného podniku a tím byla i přiblížena možnost výsledku tohoto spolčení k úkladům.

Pokud jde o obžalovaného samého, zjistil nalézací soud, že se zúčastnil uvedené manifestace, že vyslechl řeči řečníků, namířené proti celistvosti Č. S. R., že s řečmi těmi souhlasil, dáváje to na jevo potleskem, dále,

že vykonal s ostatními přísahu, v níž se účastníci zavazují, že půjdou na rozkaz svých velitelů a vojska, aby vysvobodili polský národ za Olzou, a že budou bojovati za Slezsko do poslední kapky krve.

V tomto zjištěném jednání obžalovaného shledal nalézací soud právem spolčení k úkladům o republiku; neboť ke skutkové podstatě zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep. stačí již pouhé, byť i přechodné, přistoupení k trvající již organizaci, usilující o násilné odtržení Těšínska od Č. S. R. a jeho přivtělení k Polsku, stalo-li se u vědomí těchže závadných cílů a v úmyslu ukládati o republiku, aniž je třeba trvalého nebo formálního členství v takové organizaci. Na toto vědomí a úmysl obžalovaného usuzuje nalézací soud právem z toho, že obžalovaný je člověk inteligentní, mající stálý pobyt v Polsku a pohraničí, který musel znáti tajné, t. j. na-  
hoře uvedené cíle organizací, směřující k násilnému odtržení Těšínska, a který si to musil i z řečí na náměstí uvědomiti a který se přes to zúčastnil pochodu a dalšího průběhu manifestace a vykonal dokonce i přísahu uvedeného obsahu. Tím dal obžalovaný způsobem zcela jasným na jevo, že se přidružuje k uvedeným svazům (organizacím) nejen u vědomí jejich závadných a proti statkům, chráněným v § 1 zák. na ochr. rep., směřujících cílů, nýbrž, že jednal v úmyslu záměrném, a to v úmyslu k úkladům o republiku. Positivní činnost požadovaná ke skutkové podstatě zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep. spočívá již v přidružení k trvající organizaci a není třeba, aby pachatel vyvíjel ještě jinou činnost, zejména aby samostatně činně zasahoval, jak za to má zmateční stížnost. Aby šlo o tajné sdružení, ke zločinu § 2 zák. na ochr. rep. se na rozdíl od přečinu podle § 17 zák. na ochr. rep. nevyžaduje a jsou proto námitky zmateční stížnosti, že nešlo o organizaci tajnou, bezpodstatny.

Poukazuje-li zmateční stížnost k tomu, že šlo o pouhý projev revisionistických snah a že se mělo revise hranic dosáhnouti ve smyslu paktu Společnosti Národů, nevychází ze skutkových rozsudkových zjištění a přehlíží, že nalézací soud zjistil, že revise hranic se měla státi cestou násilnou. Tím stávají se zároveň bezpředmětnými vývody zmateční stížnosti, snažící se dokázati, že obžalovaný jako polský občan byl k dožadování se revise hranic oprávněn.

Jakým způsobem chtějí spolčené osoby svého cíle, tedy v souzeném případě násilného odtržení části československého území a jeho přivtělení cizímu státu, dosíci a za čí pomoci, je pro skutkovou podstatu zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep. nerozhodno a nemůže proto obžalovaného vyvinuti, když poukazem na znění přísahy snaží se dokázati, že uvedeného cíle mělo býti dosaženo pomocí polské vlády a jejího vojska a že se to mělo státi jen s vědomím těchto orgánů a že válka je mezinárodně uznáný stav.

Stíhá-li zákon v § 2, odst. 2. každého, kdo za účelem úkladů o republiku vejde v přímý nebo nepřímý styk s cizí mocí neb s cizími činiteli, zejména vojenskými, nemůže zůstatí beztrestným spolčení více osob k úkladům o republiku, které chce tohoto cíle dosáhnouti za pomoci — s hlediska našeho — cizích vojenských nebo vládních orgánů, vztažně jen za jejich vědomí, třebas i válkou.

Nehledě k tomu, zjistil nalézací soud, že se účastníci uvedené manifestace pokusili sami násilným proražením kordonu bezpečnostních orgánů vniknouti na území Č. S. R. a tím uskutečnit svůj cíl, což zmateční stížnost v tomto směru přehlíží, ač na druhé straně sama připouští, že v tomto zjištěném ději byla by již dána skutková podstata zločinu podle § 1 zák. na ochr. rep., snažíc se dokázat, že by pak šlo o čin, příslušející před státní soud. Než touto otázkou není třeba se zabývat, neboť obžalovaný nemůže se domáhati a ani nepřímou s úspěchem uplatňovati, že jde o čin přísnější, než který shledal nalézací soud.

Rovněž jsou bezvýznamné s hlediska zmatku podle č. 9 a) § 281 tr. ř. vývody zmateční stížnosti, jimiž poukazuje na důsledky, jaké by ponechání rozsudku v platnosti a kvalifikace jednání obžalovaného za zločin podle § 2 zák. na ochr. rep. mohly mít pro pohraniční styk.

Jelikož § 38 zák. na ochr. rep. stanoví způsobem jasným a každou pochybnost vylučujícím, že podle tohoto zákona je trestati i cizince, jenž se dopustil v cizině zločinu podle § 2 zák. na ochr. rep., je výtku zmateční stížnosti, že tuzemský soud nebyl příslušný, jelikož čin byl spáchán v Polském Těšíně, již z tohoto důvodu bezpodstatná a není třeba zkoumati, zda jde o uplatňování nějakého důvodu zmatečnosti vůbec, a zabývat se obšírnými vývody zmateční stížnosti, pokud se dovolává usnesení Společnosti Národů a literatury; neboť tyto vývody nejsou v podstatě ničím jiným, než dokazováním neúčelnosti ustanovení § 38 cit. zák., čímž však zmateční stížnost nijak nedolčuje, že nalézací soud zákon nesprávně vyložil. Vývody zmateční stížnosti v tomto ohledu mohly by proto přijíti v úvahu jen *de lege ferenda*, nikoliv však *de lege lata*.

S hlediska zmatku podle § 281, č. 9 a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, že není dána skutková podstata zločinu podle § 87 tr. z. ani po stránce objektivní, ani po stránce subjektivní. Tento zmatek neprovádí však zmateční stížnost z valné části po zákonu, neboť nevychází ze souhrnu skutkových zjištění, tvrdíc v rozporu s rozsudkovými zjištěními, že je jen prokázáno, že obžalovaný pohyboval ústy, měl ruce zdviženy a gestikuloval, a přehlížeje, že rozsudek výslovně zjistil, že obžalovaný nabádal a vybízel k násilnostem a tuto výzvu i realizoval házením kamení, a že šlo o kameny velikosti slepičího vejce.

Vychází-li se však z rozsudkového zjištění, že obžalovaný nabádal a vyzýval demonstranty, dav to lidí rozvášněných předchozími řečmi, k násilnému vniknutí na naše území a že také sám házel kamením směrem na naše pohraniční orgány a že kameny k nim i dopadaly, je správný závěr nalézacího soudu, že jednáním obžalovaného bylo přivedeno nebezpečí pro život a tělesnou bezpečnost lidí a ve větším rozsahu pro cizí majetek, zvláště když dav demonstrantů za vyhrůžek »na ně, na bodáky« a za vyhrožování pěstmi a za vyhrůžného mávání holemi a deštníky snažil se vniknouti na pohraniční most a protřhl také již první kordon bezpečnostní stráže. O nebezpečí situace a zejména o nebezpečí vniknutí demonstrantů na naše území svědčí nejlépe, že jak rozsudek zjišťuje, musel býti povolán k posile bezpečnostních orgánů oddíl četníků a musela býti nařízena pohotovost vojenské posádky. Při tom je zcela nerozhodné, že se demonstrantům nepodařilo prolomit i druhý kordon pohra-

niční strážě a skutečně vniknouti na naše území, nebo, že bezpečnostní opatření na zdejší území byla by zabránila vniknutí demonstrantů do Č. S. R., neboť tím vším nebylo odstraněno nebezpečí v § 87 tr. z. uvedené.

Ke skutkové podstatě uvedeného zločinu stačí již pouhé přivodění tam blíže kvalifikovaného nebezpečí a není třeba, aby skutečně k nějakým násilnostem došlo. Stačí přivodění nebezpečí pro život a tělesnou bezpečnost jedné osoby nebo ve větším rozsahu pro cizí majetek a není třeba, aby šlo o nějaké všeobecné nebezpečí. Otázku, zda házením kamení byl chročen i majetek ve větším rozsahu, nutno posuzovati s výše uvedeného hlediska, a to tak, že i tímto činem obžalovaného byl rozvášněný dav, který ostatně i sám kameny házel, ještě více popuzován k násilnostem a že tím bylo nebezpečí ve smyslu § 87 tr. z., přivoděné již předchozím jednáním obžalovaného, ještě sesíleno, tedy i nebezpečí pro cizí majetek ve větším rozsahu.

Ostatně stačilo by ke skutkové podstatě zločinu podle § 87 tr. z., jak bylo uvedeno, již i přivodění nebezpečí pro život a tělesnou bezpečnost jednoho člověka a jelikož nalézací soud nevyvodil při výměře trestu žádných důsledků z další kvalifikace zločinu podle § 87 tr. z., kterou by bylo spatřovati v tom, že bylo přivoděno i nebezpečí pro cizí majetek ve větším rozsahu, nebylo by již z tohoto důvodu třeba zabývati se vývody zmateční stížnosti, pokud popírá, že šlo i o posléze uvedené nebezpečí.

Po stránce subjektivní stačí úmyslné jednání a vědomí pachatelovo o tom, že tímto svým jednáním způsobuje nebezpečí pro život a tělesnou bezpečnost lidí nebo případně i ve větším rozsahu pro cizí majetek, nebo že takové trvající již nebezpečí zvyšuje.

Závěr nalézacího soudu o tom, že obžalovaný tento úmysl a toto vědomí měl, je řádně odůvodněn a plyne ze zjištění nalézacího soudu, vztahujících se na celou situaci, a z chování obžalovaného, který — jsa člověkem inteligentním, znalým místních poměrů jakož i znalým cílů organizací, pořádkavších předchozí manifestaci — se této manifestaci zúčastnil, všechny řeči namířené proti celistvosti Č. S. R. vyslechl, přísahu, mluvící o boji do poslední kapky krve, složil, dav vodil a konečně i sám kamením házel. Tyto, nalézacím soudem zjištěné okolnosti, nenechávají nejmenší pochybnosti o tom, že obžalovaný jednal ve zlém úmyslu a že si uvědomil, že tímto svým jednáním způsobuje nebezpečí v § 87 tr. z. blíže vyznačené, a to při nejmenším aspoň pro život a tělesnou bezpečnost lidí.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti ani, pokud z hlediska zmatku podle § 281, č. 9 b) tr. ř. uplatňuje porušení předpisů § 39 tr. z. z té příčiny, že vzhledem k tomu, že šlo o čin spáchaný v Polsku, tedy v cizozemsku, nebyl zdejší soud příslušný, a pokud má stěžovatel za to, že mělo být zavedeno s příslušným státem polským vyjednávání o vydání a že teprve, kdyby se tento stát zdráhal obžalovaného přijmouti, byl by podle § 40 tr. z. příslušný zdejší soud.

V souzeném případě jde o delikt sestávající z úmyslného jednání a z následujícího pak přivodění nebezpečí, o delikt distanční, namířený podle zjištění nalézacího soudu proti právním statkům na našem území,

kde také nebezpečí označené v § 87 tr. z. bylo přivoděno a kde též delikt byl dokonán. A tu i když činnost byla podniknuta v cizozemsku, avšak její protiprávní výsledek, náležející ke skutkové podstatě trestného činu, nastal v tuzemsku, jde o trestný čin spáchaný v tuzemsku (viz rozh. č. 5257 Sb. n. s.).

Vzhledem k vývodům zmáteční stížnosti bylo by ještě uvést, že přivodění nebezpečí není výsledkem činu, který má § 51 tr. ř. na mysli, nýbrž částí činnosti pachatelovy a že za výsledky činnosti bylo by lze v daném případě považovati výsledky uvedené v § 86 tr. z., které však jsou pouze podmínkou pro použití přísnější trestní sazby. Tím stává se bezpředmětným poukaz zmáteční stížnosti na četná rozhodnutí zrušovacího soudu, která se zabývají řešením otázky místní příslušnosti při deliktech spáchaných obsahem písemností nebo dopisů.

Byl-li, jak dovozeno, čin spáchaný v tuzemsku, nemohl a nesměl nalézací soud vzít zřetel na ustanovení § 40 tr. z., který se vztahuje na trestné činy spáchané v cizině. Není proto opodstatněna jako zmatek podle č. 10 § 281 tr. ř. uplatňovaná výtká porušení předpisu § 40 tr. z., nehledě ani k tomu, že by za splnění předpokladů § 40 tr. z. bylo lze přihlídnouti k eventuálně mírnějšímu trestnímu zákonu platícímu na místě spáchaného činu pouze při výměře trestu (rozhodnutí č. 3341 víd. sb.).

### Čís. 5487.

**Zásilka s opisem trestního rozsudku nesmí býti zatížena poštovním poplatkem, ani když jde o trestní věc soukromožalobní.**

**Rozsudek vynesení v nepřítomnosti obžalovaného musí mu býti doručen do vlastních rukou.**

(Rozh. ze dne 17. ledna 1936, Zm I 40/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl stížnosti obžalovaného do usnesení krajského soudu v Litoměřicích ze dne 30. prosince 1935, jímž byla zamítnuta jeho zmáteční stížnost do rozsudku téhož soudu ze dne 18. října 1935, napadené usnesení zrušil a uložil soudu první stolice, aby o zmáteční stížnosti dále po zákonu jednal.

### Důvody:

Nalézací soud zamítl zmáteční stížnost obžalovaného pro opožděnost, vycházející z předpokladu, že opis rozsudku vynesení v nepřítomnosti obžalovaného podle § 427 tr. ř. byl mu doručen dne 26. října 1935 a zmáteční stížnost byla opověděna 9. listopadu 1935. Předpoklad napadeného usnesení, že rozsudek byl obžalovanému doručen již dne 26. října 1935, není však správný. Začíná-li totiž zákonná lhůta k opravnému prostředku běžeti ode dne doručení rozhodnutí, proti němuž opravný prostředek čelí, jak tomu je při doručení opisu kontumačního rozsudku, vyžaduje se, aby se doručení příslušného rozhodnutí soudu stalo podle platných